

NDFF Alertsysteem – gebruikerstips

1 Alertsysteem

De Nationale Databank Flora en Fauna is de meest complete natuurdatabank van Nederland. De natuurdata kent vele toepassingen in natuurbeleid en –beheer. Een steeds belangrijkere toepassing betreft bestrijding en beheer van invasieve exoten en plaagsoorten. Vroegtijdige detectie en aanpak van nieuwe soorten en/of populaties maximaliseert doeltreffendheid en minimaliseert kosten. Daarvoor is het essentieel dat verantwoordelijke organisaties zo snel mogelijk kennisnemen van nieuwe gevalideerde waarnemingen.

Tot nu was het Uitvoerportaal dé toegangspoort tot natuurdata, maar niet ontwikkeld voor doorlopende opsporing van invasieve exoten. De optie ontbreekt om na een zoekopdracht een melding te ontvangen zodra nieuwe waarnemingen beschikbaar komen.

Het NDFF Alertsysteem heeft één doel: het snel ontsluiten van nieuwe waarnemingen van invasieve exoten. Het systeem vervangt nadrukkelijk niet het Uitvoerportaal: je ontvangt enkel meldingen van nieuwe waarnemingen van soort, datum en plek waarvoor je interesse hebt getoond. Het is niet meer nodig de NDFF herhaald te raadplegen en opvolgende GIS-analyses te doen op zoek naar eventuele nieuwe waarnemingen van je interesse.

Voor het gebruik van het NDFF Alertsysteem is geen GIS-kennis vereist; waarnemingen komen op een overzichtelijke manier binnen bij de gebruiker.

De belangrijkste mogelijkheden:

- Snelle detectie van nieuwe waarnemingen van invasieve exoten;
- Meldingen van uitbreiding en/of hernieuwde groei;
- Snelle validatie van invasieve exoten.

In dit document vind je algemene tips en specifieke gebruiksscenario's voor een optimaal gebruik van het NDFF Alertsysteem.

2 Algemene tips

In het NDFF Alertsysteem kun je in één of meerdere (alert)profielen vastleggen op welke waarnemingen je geattendeerd wilt worden. Een profiel bestaat uit een combinatie van soort(en), plaats (gebied) en ouderdom. Een weldoordachte keuze van soort, plaats en ouderdom van waarnemingen verbetert de gebruikservaring van het NDFF Alertsysteem. Het selecteren van alle soorten overspoelt gebruikers met honderden meldingen per dag; het niet selecteren van een belangrijke soort vertraagt eliminatie of beheer onnodig. Daarom geven wij hieronder enkele algemene tips.

Soort Momenteel zijn meer dan 90 soorten beschikbaar in het NDFF Alertsysteem. Deze lijst volgt grotendeels de [Unielijst Invasieve Exoten](#) maar bevat ook soorten die niet op de Unielijst staan waarvoor snelle signalering wenselijk is. De beschikbare soorten kunnen in de toekomst verder worden uitgebreid.

Wij adviseren om een alertprofiel te maken voor meldingen in het hele werkgebied van nog niet gevestigde en gevestigde, niet wijdverspreide soorten. Voor deze soorten geldt in het algemeen de intentie tot eliminatie. Wij raden af om zeer algemene soorten te selecteren, tenzij daar een specifieke (lokale) behoefte voor leeft. Als er teveel soorten worden geselecteerd, vertroebelen deze het beeld en verlagen de alertheid vanwege de vele waarnemingen.

Plaats Wij adviseren een profiel met zeldzame soorten te maken voor het hele werkgebied. Daarnaast kunnen één of meerdere profielen worden aangemaakt voor soorten buiten bestaande groeiplekken en/of op eerder bestreden groeiplekken. Deze extra profielen kunnen helpen bij het voorkómen van ongewenste (her)vestiging in gebieden waar de soort zover bekend ontbreekt. Indien

nog niet voorhanden, is het nuttig om vooraf een analyse te maken van bekende groeiplekken. Een export uit het NDFF Uitvoerportaal van Unielijssoorten tot 5 jaar terug vormt daarvoor een goede basis.

Ouderdom (*Max. leeftijd van waarneming*) Waarnemingen komen met enige vertraging beschikbaar in de NDFF. Waarnemers voeren waarnemingen met vertraging in, dataleveranciers versturen natuurdata met vertraging naar de NDFF (Waarneming.nl bijvoorbeeld wekelijks) of het kost enige tijd voordat een waarneming werd goedgekeurd door soortexperts. Als minimale ouderdom raden wij 14 dagen aan. De optimale ouderdom voor algemeen gebruik is 100 dagen en staat als standaard ingesteld. Binnen een half jaar belanden de meeste waarnemingen in de NDFF. Een langere periode geeft wellicht een iets completer beeld, maar vertroebelt omdat relatief oude waarnemingen ook gemeld worden. Dat zijn mogelijk ook waarnemingen waar een beheerder geen actie meer op kan nemen, bijvoorbeeld omdat het bestrijdingsseizoen al voorbij is.

Wij adviseren dat minimaal één persoon binnen een organisatie verantwoordelijk wordt gemaakt voor het instellen van profielen en voor het doorzetten in de organisatie van relevante alerts.

3 Specifieke gebruiksscenario's

3.1 Gemeente

Men is bezig met bestrijding van Reuzenberenklauw en wil snel achter nieuwe vondsten aan om de toekomstige uitgaven te beperken. Een alertprofiel voor Reuzenberenklauw op reeds bestreden en nog onbekende plekken in het werkgebied maakt snelle actie mogelijk. Bekende groeiplekken die gedoogd worden, kan men beter niet te selecteren in een profiel.

3.2 Waterschap

Een waterschap met een polder of waterlichaam nog zonder Grote waternavel wil monitoren of deze soort opduikt om snel op deze infectie te kunnen inspelen. Daartoe kan Grote waternavel in dit deel van het werkgebied met een ouderdom van maximaal 100 dagen worden ingesteld.

Voor het opstellen van beleid voor invasieve exoten leent het Uitvoerportaal zich beter. Een export van alle invasieve exoten in het werkgebied over de afgelopen 50 jaar kan als een goede basis dienen.

3.3 Provincie

Een beleidsambtenaar die snel op waarnemingen wilt reageren, stelt de gewenste soorten en regio's in afhankelijk van het gevoerde beleid. Een profiel om (nog) zeldzame of niet eerder in de provincie gevonden soorten vroegtijdig te signaleren, verdient aanbeveling. Bijvoorbeeld een profiel om op Wasbeer en andere in Duitsland bekende exoten te monitoren langs de Duitse grens. Of een profiel voor Aziatische hoornaar om snel in te kunnen grijpen. Ook als er specifiek beleid is om een algemene soort zoals Nijlgans te beheersen kan men daarvoor een alertprofiel instellen.

3.4 Soortexperts

Soortexperts, betrokken bij validatie kunnen het NDFF Alertsysteem gebruiken om de validatiestatus van soorten in de gaten te houden. Soortexperts hebben in tegenstelling tot andere gebruikers ook toegang tot ongevalideerde waarnemingen. Dankzij het NDFF Alertsysteem kunnen ze ervoor zorgen dat de afhandeling van nog niet-gevalideerde waarnemingen van beleidsrelevante soorten wordt versneld.

4 Doorontwikkeling

De huidige versie van het NDFF Alertsysteem bevat functionaliteit die zal aansluiten bij de wensen van de meeste gebruikers. Toch zijn er nog allerlei verbeteringen denkbaar, zoals het ontsluiten van waarnemingen van meer (potentieel) invasieve soorten of het op basis van oudere waarnemingen melden van uitbreiding van een soort binnen een werkgebied. Enkele van deze opties maken niet

alleen de automatisering ingewikkelder, maar ook de interface voor de gebruiker. We staan echter open voor suggesties voor verdere verbetering.

5 Referenties

Een actuele lijst van soorten op de Unielijst en bijbehorende risicobeoordelingen is te raadplegen op:
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

NVWA (2016). Onderbouwing strategie Unielijstsoorten <https://www.nvwa.nl/documenten/dier/dieren-in-de-natuur/exoten/publicaties/onderbouwing-strategie-unielijstsoorten>